

Sygn. akt V CSK 172/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Karol Weitz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Monika Koba

SSN Anna Kozłowska

Protokolant Barbara Kryszkiewicz

w sprawie z powództw Zarządu spółki E. S.A. w O. oraz E. Sp. z o.o. w W. i S. Sp. z o.o. w S.

przeciwko E. S. A. w O.

z udziałem interwenientów ubocznych: [...] o stwierdzenie nieważności uchwał lub ich uchylenie,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej

w dniu 14 czerwca 2018 r.,

skargi kasacyjnej pozwanej spółki – E. S.A. w O. i interwenienta ubocznego Miasta O.

od wyroku Sądu Apelacyjnego we W.

z dnia 19 września 2016 r., sygn. akt I ACa .../16,

1. oddala skargę kasacyjną;

2. zasądza od E. S.A. w O. na rzecz E. Sp. z o.o. w W. i S. Sp. z o.o. w S. po 810 (osiemset dziesięć) zł tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 30 lipca 2015 r. zarząd spółki (dalej jako także jako „Zarząd”) E. Spółka Akcyjna z siedzibą w O. (dalej także jako „E.”) wniósł o stwierdzenie nieważności, ewentualnie o uchylenie kilku uchwał podjętych w dniu 16 lipca 2015 r. przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie pozwanej E. dotyczących zmian w jej radzie nadzorczej. Powód wskazał, że dotąd rada nadzorcza liczyła 9 członków, w tym 3 wybranych przez pracowników, realizujących uprawnienia określone w art. 14 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 1996 r. o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (pierwotnie Dz. U. Nr 118, poz. 561 ze zm.; od dnia 15 stycznia 2003 r. - po zmianie na mocy ustawy z dnia 5 grudnia 2002 r. o zmianie ustawy o zasadach wykonywania uprawnień przysługujących Skarbowi Państwa, ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. Nr 240, poz. 2055 ze zm. - ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji, a od dnia 1 stycznia 2017 r. - po zmianie na mocy ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym, Dz. U. poz. 2260 - ustawy o komercjalizacji i niektórych uprawnieniach pracowników, dalej jako: „u.k.p.” lub „ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji”). Przy podejmowaniu zaskarżonych uchwał nie uwzględniono tych uprawnień, co narusza art. 385 § 4 k.s.h.

Powództwo Zarządu Sąd Okręgowy w O. rozpoznał łącznie z takim samym powództwem E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. (dalej jako: „E.on”) oraz S. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. (dalej jako: „S.”). Interwencje uboczne po stronie powodowego Zarządu zgłosili A. C., A. M. i E. W. (członkowie rady nadzorczej reprezentujący pracowników), a po stronie pozwanej E. - Miasto O.

Sąd ustalił, że E. jest sukcesorem Wojewódzkiego Przedsiębiorstwa E. w O. (dalej jako: „WP(...”), będącego przedsiębiorstwem państwowym użyteczności publicznej. Z inicjatywy Gminy O. wyodrębniono część mienia WP(...) i po wyłączeniu w maju 1998 r. przekazano poszczególnym gminom, zaś pozostałą część mienia WP(...) pozostawiono w tym przedsiębiorstwie celem komunalizacji,

zgodnie z porozumieniem komunalnym z dnia 4 listopada 1997 r., którego stronami były różne gminy z terenu O., w tym Gmina O. Z mocy decyzji Wojewody O. z dnia 28 kwietnia 1998 r., zmienionej decyzją Wojewody O. z dnia 25 maja 1998 r., przekazano na rzecz Gminy O. zespół składników materialnych i niematerialnych stanowiących przedsiębiorstwo WP(...) (w części niewyłączonej). Aktem z dnia 27 maja 1998 r., poprzedzonym uchwałą Zarządu Miasta Opola z dnia 7 maja 1998 r., na podstawie art. 68 ust. 1 i 2 w związku z art. 3 ust. 1 i art. 4 ust. 1 pkt 3 u.k.p., Gmina O. skomercjalizowała WP(...) (w części niewyłączonej), przekształcając je w spółkę akcyjną. Wszystkie akcje zostały objęte przez Gminę O., a następnie - w odpowiednich częściach - miały zostać przekazane gminom, które uczestniczyły w porozumieniu z dnia 4 listopada 1997 r. W dniu 29 czerwca 1998 r. WP(...) zostało wykreślone z rejestru przedsiębiorstw państwowych i wpisano E. do rejestru handlowego jako spółkę akcyjną. Zarząd Miasta O. wezwał uprawnionych pracowników WP(...) do złożenia oświadczeń o zamiarze nieodpłatnego nabycia akcji E.

W okresie od dnia 25 czerwca 2001 r. do dnia 26 kwietnia 2002 r. gminy i miasta uczestniczące w porozumieniu z dnia 4 listopada 1997 r. wyraziły zgodę na przystąpienie do E. i nieodpłatne objęcie akcji, które Departament Prawny Ministerstwa Skarbu Państwa traktował jako zbycie akcji w rozumieniu art. 33 u.k.p., tj. z prawem nieodpłatnego nabycia 15% z nich przez pracowników, na zasadach określonych w rozdziale 1, dziale IV u.k.p. W okresie od dnia 29 sierpnia 2001 r. do dnia 10 stycznia 2003 r. Miasto O. nieodpłatnie zbyło akcje na rzecz gmin, które były stronami porozumienia z dnia 4 listopada 1997 r.

W związku z wymaganiami przepisów ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych w statucie E. postanowiono, że będzie ona działać na podstawie przepisów kodeksu handlowego, ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych oraz ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. o gospodarce komunalnej (pierwotnie Dz. U. z 1997 r., poz. 43 ze zm., obecnie jedn. tekst: Dz. U. z 2017 r., poz. 827, dalej jako: „u.g.k.”), stosując przepisy wskazanych ustaw w braku postanowień statutowych. Założono funkcjonowanie rady nadzorczej z określoną w statucie liczbą członków.

Dopóki Miasto O. pozostawało jedynym akcjonariuszem E., członków rady nadzorczej powoływało i odwoływało walne zgromadzenie. Składała się ona z 5 osób, z których 2/5 wybierali pracownicy. Po zbyciu przez Miasto O. ponad połowy akcji zasady powoływania i odwoływania członków rady nadzorczej mogły być zmieniane, jednak pracownicy zachowali prawo wyboru 2 członków przy radzie złożonej z 6 członków, 3 członków przy radzie liczącej od 7 do 9 członków i 4 członków przy radzie w składzie większym niż 11 osób. Ówczesny statut stanowił, że rada nadzorcza składa się z 9 członków, w tym 3 członków wybieranych przez pracowników E., mających także prawo wnioskowania o odwołanie swoich przedstawicieli w trakcie kadencji. Obecnie statut ma tożsame brzmienie.

Na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu w dniu 16 lipca 2015 r. poddano pod głosowanie kilka uchwał, w tym uchwałę 4/N/15 ustalającą ośmioosobowy skład rady nadzorczej, uchwałę 5/N/15 o wyborze przewodniczącego grupy 1, uchwałę 6/N/15 o przyjęciu porządku obrad, uchwały 7/N/15, 8/N/15, 9/N/15 i 10/N/15 o wyborze R. W., P. W., A. K. i J. C. na członków rady nadzorczej w drodze głosowania oddzielnymi grupami, uchwałę 11/N/15 w sprawie oddelegowania członka rady nadzorczej do stałego indywidualnego nadzoru, oraz uchwały 12/N/15, 13/N/15, 14/N/15 oraz 15/N/15 w sprawie powołania na członków rady nadzorczej M. S., J. D., T. B. i M.M. Na zgromadzeniu w dniu 16 lipca 2015 r. byli obecni trzej akcjonariusze, tj. Miasto O., E. i S., reprezentujący łącznie 98,898 % kapitału zakładowego.

Powodowie E. i S. głosowali przeciwko uchwałom 4/N/15, 12/N/15, 13/N/15, 14/N/15 i 15/N/15, żądając zaprotokołowania sprzeciwów. Za uchwałami 5/N/15, 6/N/15, 7/N/15, 9/N/15, 10/N/15 i 11/N/15 głosowało wyłącznie Miasto O., oddając 828 081 głosów (53,236 kapitału zakładowego). Zakładowa Komisja Wyborcza E. w dniu 16 lipca 2015 r. podjęła uchwałę potwierdzającą wybór A. M., A. C. i E.-W. Ś. do rady nadzorczej i złożyła wniosek o podjęcie przez Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie E. o ich powołaniu. W dniu 17 lipca 2015 r. Krajowy Związek Zawodowy (...) w O. i Międzyzakładowa Organizacja Związkowa Pracowników E. Solidarność zażądali przywrócenia do rady nadzorczej E. przedstawicieli pracowników wybranych zgodnie z § 20 ust. 2 statutu E..

W dniu 28 sierpnia 2015 r. Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie E. powołało P. K. na pełnomocnika E. do jej reprezentowania w sporze dotyczącym zaskarżenia uchwał objętych powództwami.

Sąd wskazał, że spór koncentruje się na zagadnieniu prawidłowości wyboru członków rady nadzorczej E. w drodze głosowania oddzielnymi grupami i sprowadza się do tego, czy wygasły mandaty wszystkich dotychczasowych członków rady nadzorczej, czy też swoje mandaty zachowali członkowie rady nadzorczej wybrani przez pracowników. Należało ocenić, czy do rady nadzorczej E. ma zastosowanie art. 14 ust. 1 pkt 2 u.k.p., czy też stosuje się do niej wyłącznie przepisy ustawy o gospodarce komunalnej, przy uwzględnieniu tego, że E. nie jest już jednoosobową spółką gminną.

Sąd wskazał, że przepisy ustawy o gospodarce komunalnej stosuje się do przedsiębiorstw komunalnych przekształconych z mocy prawa w spółki z dniem 1 lipca 1997 r. Nie mogło to dotyczyć WP(...), które w dniu 1 lipca 1997 r. nie było jeszcze przedsiębiorstwem komunalnym. Nie ma wobec tego kolizji między art. 21 u.g.k. a art. 68 u.k.p. Komerccjalizacja WP(...) została przeprowadzona na podstawie przepisów ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych i ta ustawa obowiązywała w stosunku do E. również w 2001 r., gdy powstało zagadnienie, czy pracownicy zachowali uprawnienia określone w art. 14 u.k.p.

Sąd przyjął, że z mocy art. 14 u.k.p. od chwili, gdy Miasto O. przestało być jedynym akcjonariuszem spółki powstałej w wyniku komercjalizacji, postanowienia statutu w kwestii powoływania i odwoływania składu rady nadzorczej mogły być zmienione, jednak pracownicy zachowywali prawo wyboru określonej liczby członków rady. Nie był wobec tego dopuszczalny wybór wszystkich członków rady nadzorczej E. Nie ma sprzeczności między art. 68 u.k.p. a art. 21 u.g.k., gdyż przepisy te regulują odmienne reżimy właściwe ze względu na podstawę i tryb powstania podmiotu.

Przepis art. 68 u.k.p. ciągle funkcjonuje w niezmienionym brzmieniu, co uzasadnia wniosek, że ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych ma zastosowanie do przedsiębiorstw komunalnych powstałych po dniu 1 lipca 1997 r., na co wskazano w uzasadnieniu ustawy z dnia

17 października 2003 r. o zmianie ustawy o gospodarce komunalnej (Dz. U. Nr 199, poz. 1937). Przepis art. 21 u.g.k., podobnie jako ogół przepisów od art. 14 do art. 23 u.g.k., reguluje wyłącznie przekształcenie przedsiębiorstw komunalnych z mocy ustawy, o czym mowa w art. 14 u.g.k. Nie mogło to dotyczyć WP(...), które w dniu 30 czerwca 1997 r. nie było przedsiębiorstwem komunalnym.

Wyrokiem z dnia 1 lutego 2016 r. Sąd Okręgowy stwierdził nieważność uchwał podjętych na Nadzwyczajnym Walnym Zgromadzeniu E., tj. uchwał 4/N/15, 5/N/15, 6/N/15, 7/N/15, 8/N/15, 9/N/15, 10/N/15, 11/N/15, 12/N/15, 13/N/15, 14/N/15 15/N/15.

Apelację od wyroku z dnia 1 lutego 2016 r. wnieśli pozwana E. i działający po jej stronie interwenient uboczny - Miasto O..

Wyrokiem z dnia 19 września 2016 r. Sąd Apelacyjny we W. oddalił apelację.

Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i jego ocenę prawną. Podkreślił, że zarówno komunalizacja, jak i komercjalizacja WP(...) nastąpiły w maju 1998 r., tj. w czasie, gdy obowiązywały już ustawa o gospodarce komunalnej (weszła w życie w dniu 20 lutego 1997 r.) i ustawa o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych (weszła w życie dopiero w dniu 8 kwietnia 1997 r., choć została uchwalona wcześniej niż ustawa o gospodarce komunalnej). Czas uchwalenia obu ustaw, odwrócona kolejność ich wejścia w życie i równoległe obowiązywanie wykluczają - w braku jednoznacznych postanowień - przyjęcie, że ustawa o gospodarce komunalnej - jako uchwalona później - uchylała przepisy ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych.

Przepis art. 21 u.g.k. nie miał charakteru normy kolizyjnej. Nie można także uznać, aby postanowienia obu ustaw były ze sobą sprzeczne, gdyż nie regulowały one ściśle tożsamej materii. Zamieszczony w rozdziale 4 ustawy o gospodarce komunalnej art. 21 u.g.k. odnosi się do samego aktu przekształcenia z mocy prawa w jednoosobowe spółki gminne tylko tych przedsiębiorstw komunalnych, o których mowa w art. 14 ust. 1 u.g.k. Jest to logiczne, gdyż istotą tego przekształcenia było zaniechanie procesu komercjalizacji, odnoszącego się ogólnie - z mocy art. 68 u.k.p. - do komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw komunalnych. Przepisy

rozdziału 4 ustawy o gospodarce komunalnej wyczerpująco normują nie tylko przekształcenie przedsiębiorstwa komunalnego w jednoosobową spółkę gminną z mocy prawa, tj. bezpośrednie skutki tego przekształcenia, ale także - przez odesłanie do przepisów kodeksu spółek handlowych - funkcjonowanie tak powstałej spółki, z zastrzeżeniem art. 18 u.g.k., uprawniających pracowników, na zasadzie ciągłości uprawnienia, do wyboru części członków rady nadzorczej. Nie ulega wątpliwości, że pracownicy spółki gminnej powstałej z przekształcenia przedsiębiorstwa komunalnego z mocy art. 14 u.g.k. zachowali - jako ustawowe - prawo wyboru członków rady nadzorczej, co w powiązaniu z art. 68 w związku z art. 14 u.k.p. realizuje ideę równego traktowania pracowników spółek komunalnych wywodzących się z przedsiębiorstwa komunalnego.

Skoro E. powstała w wyniku komunalizacji, a potem komercjalizacji, które to procesy nastąpiły po dniu 30 czerwca 1997 r., co wyłączało ją spod regulacji zawartej w rozdziale 4 ustawy o gospodarce komunalnej, to jest oczywiste, że na mocy art. 68 u.k.p. funkcjonowanie E. podlegało przepisom ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, podobnie jak samo jej powstanie.

W ocenie Sądu Apelacyjnego art. 12 ust. 3 u.g.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 21 grudnia 1998 r., odsyłającym do stosowania art. 18 u.g.k. do spółek gminnych, miał zastosowanie tylko do takich spółek z udziałem gminy, o których traktował rozdział 3 ustawy o gospodarce komunalnej, tj. do spółek utworzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, bądź do spółek, do których takie jednostki przystąpiły (art. 9 u.g.k.). Wynika to nie tylko z umiejscowienia art. 12 w ustawie o gospodarce komunalnej, ale także z faktu, że funkcjonowanie, w tym też w zakresie wyboru składu rady nadzorczej, spółek gminnych powstałych wskutek komercjalizacji na podstawie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych albo z mocy prawa na podstawie ustawy o gospodarce komunalnej unormowano w innych przepisach. Nietrafny jest wobec tego pogląd, że zmiana brzmienia art. 12 ust. 3 u.g.k. z dniem 21 grudnia 1998 r., polegająca na uchyleniu odesłania do art. 18 u.g.k., niweczyła uprawnienia pracownicze wynikające z art. 14 ust. 1 u.k.p. (bądź też pierwotnie z art. 12 u.k.p.). Co więcej, zmiana ta nie odniosła nawet skutku wobec spółek gminnych powstałych

z wyniku przekształcenia na podstawie art. 14 u.g.k., gdyż odnosiła się - podobnie jak później wprowadzony art. 10a u.g.k. - wyłącznie do spółek utworzonych przez jednostki samorządu terytorialnego lub spółek z udziałem tych jednostek, które nie wywodziły się z przedsiębiorstwa komunalnego.

W rezultacie Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu Okręgowego, że wybór składu rady nadzorczej E. z pominięciem ustawowego uprawnienia jej pracowników do desygnowania członków rady był sprzeczny z art. 385 § 4 k.s.h., co skutkowało sprzecznością z ustawą wszystkich zaskarżonych uchwał.

Skargę kasacyjną od wyroku z dnia 19 września 2016 r. wniosły E. i interwenient uboczny - Miasto O.. Zarzuciły naruszenie art. 14 ust. 1 pkt 2 u.k.p., art. 385 § 4 k.s.h. w związku z § 20 ust. 2 statutu E., art. 385 § 4 k.s.h. w związku z art. 68 ust. 1 i art. 14 ust. 1 u.k.p., art. 12 ust. 3 u.g.k. oraz art. 118 ust. 8 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa (Dz. U. Nr 106, poz. 668). Wnieśli o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu we W. do ponownego rozpoznania bądź o uchylenie również wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 1 lutego 2016 r. i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, ewentualnie wreszcie o uchylenie zaskarżonego wyroku i rozstrzygnięcie co do istoty na podstawie art. 398¹⁶ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej zmierzają do wykazania, że pracownicy E. nie zachowali ustawowego uprawnienia do wyboru członków rady nadzorczej tej spółki, gdyż nie ma do nich zastosowania art. 14 ust. 1 pkt 2 w związku z art. 68 ust. 1 u.k.p. Zawarte w art. 68 ust. 1 u.k.p. odesłanie do odpowiedniego stosowania przepisów ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji do komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw komunalnych miało obejmować jedynie przepisy regulujące sposób komercjalizacji lub prywatyzacji, nie rozciągało się natomiast na przepisy regulujące zasady funkcjonowania rady nadzorczej w spółce kapitałowej powstałej w wyniku komercjalizacji lub prywatyzacji. Pracownicy E. mieli uprawnienie do wyboru członków jej rady nadzorczej jedynie w granicach określonych w art. 18 u.g.k. i to tylko do czasu obowiązywania art. 12 ust. 3 u.g.k. w jego pierwotnym brzmieniu,

który nakazywał odpowiednie stosowanie art. 18 u.g.k. do spółek z udziałem gminy. Po zmianie art. 12 u.g.k. na mocy ustawy art. 118 ust. 8 ustawy z dnia 24 lipca 1998 r. o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej - w związku z reformą ustrojową państwa z dniem 1 stycznia 1999 r. pracownicy E. mieli utracić ustawowe uprawnienie do wyboru członków jej rady nadzorczej, a jego dalsze utrzymywanie może wynikać jedynie ze statutu tej spółki.

Zagadnienia wynikłe w niniejszej sprawie powstały na styku przepisów ustawy o gospodarce komunalnej i ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji, które podlegały od początku swojego obowiązywania licznym zmianom. Na marginesie zauważyć należy, że zmiana tych ustaw z dniem 1 stycznia 2017 r., dokonana na mocy ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. - Przepisy prowadzące ustawę o zasadach zarządzania mieniem państwowym, skutkująca między innymi uchynieniem art. 68 u.k.p., pozostaje poza rozważaniami Sądu Najwyższego, gdyż nastąpiła po podjęciu zaskarżonych uchwał i po wydaniu zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego, jakkolwiek trzeba zauważyć, że może ona stać się źródłem kolejnych wątpliwości w przyszłości.

W świetle ustawy o gospodarce komunalnej odróżnić należy spółki z udziałem jednostek samorządu terytorialnego (dawniej z udziałem gminy, art. 9-13 u.g.k.) oraz spółki powstałe w wyniku przekształcenia przedsiębiorstw komunalnych (art. 14-23 u.g.k.). Jakkolwiek w art. 14-15 u.g.k. uregulowano szczególny tryb przekształcenia przedsiębiorstw komunalnych w spółki („z mocy prawa”, por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 listopada 1998 r., I CKN 749/98, nie publ.), ograniczony temporalnie (art. 14 ust. 1 u.g.k.), zastrzegając, że w sprawach przekształcenia przedsiębiorstwa komunalnego w spółkę nie stosuje się przepisów ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji, chyba że ustawa o gospodarce komunalnej stanowi inaczej (art. 21 u.g.k.), to postanowiono również, że przepisy ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji oraz przepisy wydane na jej podstawie stosuje się odpowiednio do komercjalizacji i prywatyzacji przedsiębiorstw komunalnych (art. 68 ust. 1 u.k.p., por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2003 r., IV CK 43/02, nie publ.). Oznacza to w rezultacie istnienie spółek powstałych w wyniku przekształcenia przedsiębiorstw komunalnych w spółki

zgodnie z ustawą o komercjalizacji i prywatyzacji. Kategoria ta obejmuje spółki powstałe z przekształcenia przedsiębiorstw komunalnych, które nie podlegały - ze względów temporalnych - procesowi realizowanemu zgodnie z art. 14 i 15 u.g.k.

Zarówno spółki powstałe z przekształcenia przedsiębiorstw komunalnych na podstawie art. 14 i 15 u.g.k., jak i spółki powstałe z przekształcenia przedsiębiorstw komunalnych na podstawie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji są spółkami powstałymi z przekształcenia przedsiębiorstw komunalnych. Różnica między nimi polega na tym, że do tych pierwszych stosuje się art. 14-23 u.g.k. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2014 r., I CSK 625/13, nie publ.), w odniesieniu do tych drugich w pierwszej kolejności znaczenie ma statuowany w dawnym art. 68 ust. 1 u.k.p. nakaz odpowiedniego stosowania przepisów ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji. Istotne jest to, jakie są granice przedmiotowe wskazania wynikającego z art. 68 ust. 1 u.k.p.

W ocenie Sądu Najwyższego sztucznym zabiegiem byłoby wyjaśnianie granic przedmiotowych tego wskazania przez odwołanie jedynie do ustawowej definicji tego, co należy rozumieć przez komercjalizację (art. 1 ust. 1 u.k.p.) lub prywatyzację (art. 1 ust. 2 u.k.p.), bez uwzględniania tego, co ustawodawca uregulował w przepisach o tych procesach (art. 3 i nast. u.k.p.), obejmując nimi zagadnienia odnoszące się do ustroju i funkcjonowania spółki powstałej w wyniku komercjalizacji i działającej po jej prywatyzacji. Podejście to wskazuje na to, że ustawodawca, przyjmując określoną definicję przedmiotowych procesów (art. 1 ust. 1 i 2 u.k.p.), zarazem dał wyraz temu, że procesy te mają określone następstwa w zakresie ustroju i funkcjonowania spółki powstałej w wyniku komercjalizacji i działającej po jej prywatyzacji, które pozostają nieodłącznym elementem przyjętej przez niego koncepcji tych procesów. Bez tego elementu nie można mówić o komercjalizacji i następnie ewentualnie prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (z mocy art. 68 ust. 1 u.k.p. - przedsiębiorstwa komunalnego) zgodnie z przepisami ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji. Ponadto, wykładnia art. 68 ust. 1 u.k.p., w myśl której zawarte w tym przepisie wskazanie obejmowało nie tylko uregulowanie procesów przekształcenia przedsiębiorstwa komunalnego, ale całokształt przepisów dotyczących tych procesów, czyli łącznie z przepisami o ustroju i funkcjonowania spółki powstałej po

ich przeprowadzeniu, jest znacznie bardziej operatywna niż wykładnia ograniczająca to wskazanie jedynie do uregulowania samych procesów komercjalizacji i ewentualnie prywatyzacji. Pozwala jednoznacznie określić granice tego wskazania, bez potrzeby dodatkowej analizy, czy wskazany przepis należy (jeszcze) do regulacji samego sposobu komercjalizacji i ewentualnie prywatyzacji, czy też już wykracza poza to zagadnienie. Prezentowana wykładnia pozwala wreszcie na równe traktowanie pracowników przedsiębiorstw państwowych i pracowników przedsiębiorstw komunalnych poddanych procesom przekształceniowym na podstawie ustawy o komercjalizacji i prywatyzacji. Jest to o tyle istotne, że przedsiębiorstwa komunalne powstały w wyniku skomunalizowania przedsiębiorstw państwowych.

Przyjmując przedstawiony punkt widzenia należy stwierdzić, że wskazanie zawarte w art. 68 ust. 1 u.k.p. obejmowało (również) przepisy regulujące zagadnienia odnoszące się do ustroju i funkcjonowania spółki powstałej w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa komunalnego, w tym także art. 12 oraz art. 14 u.k.p., określające uprawnienia pracowników spółki w zakresie wyboru członków rady nadzorczej.

Przesądza to, że w okolicznościach sprawy nie miał znaczenia art. 12 ust. 3 u.g.k. w jego pierwotnym brzmieniu. Przepis ten nie miał w ogóle zastosowania do spółki powstałej w wyniku przekształcenia przedsiębiorstwa komunalnego zgodnie z ustawą o komercjalizacji i prywatyzacji, gdyż miarodajne były w tym zakresie art. 12 i 14 w związku z art. 68 ust. 1 u.k.p.

Wyjaśnienia wymaga kwestia objęcia pracowniczych uprawnień do wyboru członków rady nadzorczej zakresem regulacji art. 385 § 4 i 8 k.s.h. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela pogląd, że zasada związania walnego zgromadzenia wynikiem wyborów członków rad nadzorczych przez pracowników (art. 14 ust. 2 zdanie 2 u.k.p.) powoduje, że członkowie ci - po ich powołaniu dokonany przez walne zgromadzenie - podlegają wyłączeniu z grona osób wybieranych do rady w ewentualnym późniejszym głosowaniu oddzielnymi grupami. Związanie, o którym mowa w art. 14 ust. 2 zdanie 2 u.k.p., powoduje, że zakazane jest obsadzenie mandatów w radzie nadzorczej przewidzianych dla przedstawicieli

pracowników innymi osobami niż wybrane przez pracowników. Oznacza to objęcie odrębnym ustawowym trybem wyboru i powołania do rady nadzorczej jej członków wyłonionych przez pracowników i przesądza, że ma do nich zastosowanie wyłączenie, o którym mowa w art. 385 § 4 i 8 k.s.h. (odmiennie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 maja 2013 r., V CSK 311/12, OSP 2014, nr 4, poz. 43).

Zarzuty podniesione w skardze kasacyjnej są więc w całości bezzasadne.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴, art. 98 § 1 i 3 i art. 99 oraz art. 108 § 1 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

kc

jw